

Ma- ja elintarviketuotuksen tutkimuskeskus / Agrifood Research Finland
 Tutkimuskeskus Wäijöläntie 27 B, Helsinki-00010

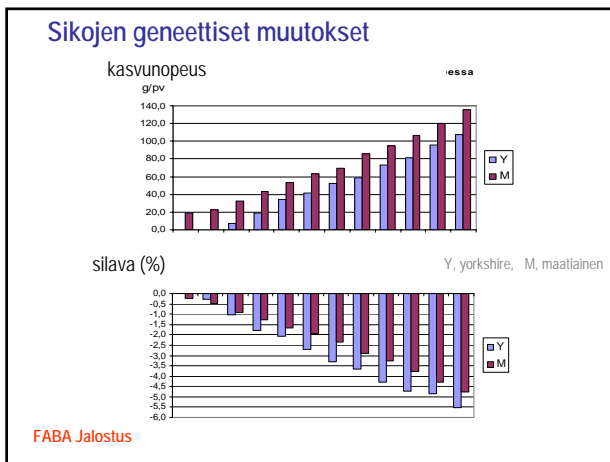
TIETEEN PÄIVÄT –
TUTKIMUSAINEISTOJEN KÄYTÖN ETIIKKA
 Helsinki 12.1.2007

Maatalouden geenivarannot –
viljelykasvit ja eläimet

Asko Mäki-Tanila
 MTT, Jokioinen

Brassica-suvun sisällä aikaansaatuja hyötylajeja

			
koristekaali	valkokaali	kukkakaali	nauris
			
ruusukaali	parsakaali	kyssäkaali	paksoi

Näkyvästä vaihtelusta johtuu yleensä 20-30 % geneettisistä tekijöistä. Jokaisessa sukupolvessa syntyy mutaatioita ja .1% uutta vaihtelua – riittävästi vaihtelua muutosten aikaansaamiseksi ja perinnöllisten vikojen korjaamiseksi

Geneettistä vaihtelua on menestyksellisesti käytetty hyväksi elintarviketuotannon ja hyötykasvien ja -eläinten kehittämisessä – niin on varmaan myös jatkossa

Tarvitaan takeet sille että

- vaihtelua säilyy ja käyttö on kohtuullista
- vaihtelu on kaikkien käytettävissä ja hyötyjen jaolle on käytäntö

Biodiversiteettisopimus
 CBD Convention on Biological Diversity (Rio, 1992)

kansainvälinen laki
 - määrittelee kahdensivälisen geenivarojen vaihdon (Bonnin ohjeisto)

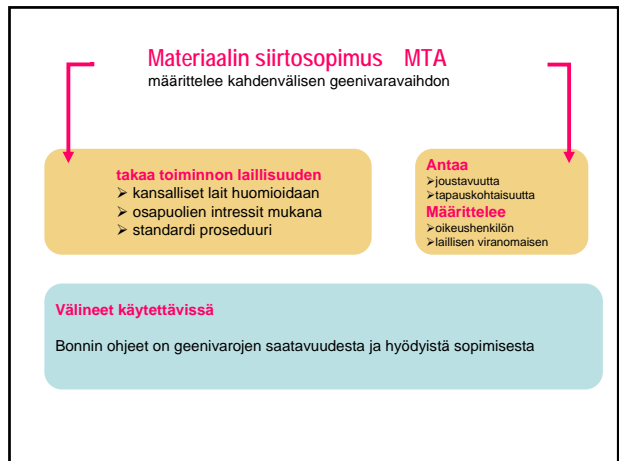
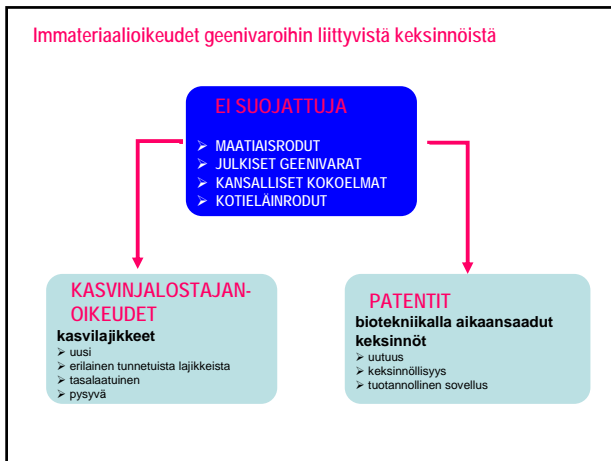
FAO toteuttaa CBD:n periaatteet maa- ja elintarviketaloudelle

kasvigeenivarojen käytölle on kansainvälinen sopimus

- julkisten geenipankkien hyödyntäminen joustavaa (saatavuus kaikille käyttäjille)
- jalostus ja tutkimus (ei teollinen eikä lääketieteellinen hyödyntäminen)
- hankaluuksia:
 - soija, sokeriruoko, maapähkinä, tomaatti, puuvilla (maissin villit sukulaiset) eivät sisälly sopimuksen 64 lajiin
 - yksityiset kokoelmat ulkopuolella
 - yllimitetut odotukset hyödyistä etelä → pohjoinen -vaihdossa

eläinpuolen toimintaohjelman laatiminen on käynnissä

- eläingeenivarat yksityisessä omistuksessa – jalostusjärjestöt ja tuottajat
- vaihto toimii joustavasti maiden välillä (rajoittavina eläintautiriskien eliminointi)

Organisations, treaties,...

year	int. org.	treaty	application scope
1961	Dipl conf for UPOV	Int Union for Protection of New Varieties of Plants	protection of new plant varieties (like patents)
1973	Conf	Conv Int Trade Endangered Wild Fauna and Flora	International trade of endangered wild species
1992	Rio de J Summit	Convention on Biological Diversity CBD	Conservation, utilisation and equitable sharing of benefits
1994	WTO	Trade-Related Aspects of IPR (TRIPS)	Intellectual property rights IPR
1996	FAO	Global Plan of Action for Plant GR, Leipzig	Sust management and use (not legally binding)
2000	WIPO	Int Comm on IP and GR, trad knowledge, folklore	Incl also traditional knowledge and folklore
2001	FAO	Int Treaty on Plant GR for Food and Agriculture	Incl also fair and equitable sharing, ratified 2004
2002	CBD conf of parties	Bonn Guidelines on ABS	Access and benefit sharing of GR (not legally binding)